

A Ket. Szakértői Bizottságának szakmai véleményét tartalmazó

24.számú módszertani állásfoglalás

a Ket. 43.§ (3) bekezdésében szabályozott kizárás értelmezéséről

A gyakorlatban sok problémát jelent a Ket. 43.§.(3) bekezdésének az értelmezése s ennek következtében nagyon eltérő a jogalkalmazás.

A Ket. 43. § (2) és (3) bekezdése alapján kizárt ügyintéző esetében a hatóság vezetője dönt, szükség esetén más ügyintézőt jelöl ki. Ha a hatóságnál nincs másik megfelelő szakképzettséggel rendelkező ügyintéző, az ügyintézőt a felügyeleti szerv vezetője jelöli ki.

Ezek a rendelkezések akkor tölthetők ki tartalommal, ha az ügyintéző egyben a hatósági jogkör címzettje is. (pl. anyakönyvvezető, növényvédelmi felügyelő.) Az ügyintéző kizártsága esetén a felügyeleti szerv egy másik ügyintézőt jelöl ki. A Ket. vonatkozó szabályai ezekben az esetekben problémamentesen alkalmazhatóak.

Abban az esetben viszont, ha a jegyző vagy az államigazgatási szerv vezetője a hatáskör címzettje és nem az ügyintéző, úgy számos jogalkalmazási probléma származik a felügyeleti szerv által történő kijelölés kapcsán. Az ügyintéző ugyanis a döntést előkészíti, míg a döntés a jegyző, államigazgatási szerv vezetőjének hatáskörébe tartozik. Ha a felügyeleti szerv egy másik ügyintézőt jelölne ki egy másik polgármesteri hivatalnál, vagy másik államigazgatási szervnél, akkor olyan ügyintéző készítené elő a döntést, aki a döntést kiadmányozó jegyzővel vagy államigazgatási szervvel semmiféle szervezeti, vezetési, munkajogi jogviszonyban nem lenne. Így az eljárási határidő túllépését, az előkészítés esetleges jogsértéseit - munkáltatói joga hiányában - a kiadmányozó jegyző vagy államigazgatási szerv vezetője nem értékelhetné.

Ezeket a problémákat felismerve az ügyintéző kizártsága kapcsán – ha nincs másik megfelelő szakképzettséggel rendelkező ügyintéző a polgármesteri hivatalnál, vagy államigazgatási szervnél - általánosan elfogadott és elfogadható gyakorlat az, hogy a jegyző vagy az államigazgatási szerv vezetője relatív elfogultsági okot jelent be arra hivatkozva, hogy az ügyintéző ügyféli jogállása az ő elfogulatlan ügyintézését is megkérdőjelezi, és kijelölést kér.

Természetesen nagyobb városokban ez a közvetlen jegyzői elfogultság nem mutatható ki. A tapasztalat ugyanakkor azt bizonyítja, hogy az ügyintézők elfogultsága esetén az aggálytalan ügyintézés érdekében a jegyzők, illetve az államigazgatási szerv vezetője a legtöbb esetben kéri az eljárásból való kizárásukat.

„Mindez azonban nem értelmezhető akként, hogy a Bizottság álláspontja szerint csak az a jegyző jár el helyesen, aki a polgármesteri hivatalnál dolgozó ügyintéző kizártsága esetén automatikusan kéri saját kizárását az eljárásból.

A törvényalkotó szándéka ugyanis az volt, hogy kizárás miatt csak akkor kerüljön a hatáskörrel rendelkező illetékes szervtől más szervhez az ügy elbírálása, ha ez az elfogulatlan ügyintézés érdekében elkerülhetetlen. Éppen ezért a helyes gyakorlat kialakításánál feltétlenül figye-

lembe kell venni az ügyek jellegét, s analóg módon alkalmazni lehet a 43. § (4) bekezdésének második mondatában foglaltakat. Az utóbbi rendelkezés megalkotásánál a törvényszerkesztőket az a megfontolás vezette, hogy a kizárásnál sem kell túlzásba esni, s olyan ügyekben is mereven ragaszkodni a kizárási szabályokhoz, amelyekben az eljáró hatóságnak semmiféle mérlegelési jogköre nincs, hanem mechanikusan kell alkalmazni a jogszabály rendelkezéseit. Teljesen indokolatlan lenne pl. ha a kerületben lakó jegyző számára jogszerűen csak egy másik fővárosi kerület jegyzője adhatna ki parkolási engedélyt vagy állapíthatna meg gépkocsi súlyadót. Amennyiben tehát a 43. § (1) bekezdésének megfelelően az érintett köztisztviselő jelentette be a kizárás okot, semmi indok nincs arra, hogy pl. az okmányiroda egyik dolgozója számára az okmányiroda egy másik dolgozója ne állíthasson ki hatósági igazolványt, illetőleg a jegyző saját kizárását kérje, amennyiben a polgármesteri hivatal valamelyik köztisztviselőjének terhére kell megállapítani a jogszabályban fix összegben meghatározott fizetési kötelezettséget.”

Mindezek egybevetése alapján a joggyakorlat egységesítése érdekében a következő eljárás támogatható:

Abban az esetben, ha a kizárási ok bejelentése miatt – annak elfogadása után – nincs döntéselőkészítő ügyintéző, akkor a Bizottság álláspontja szerint a jegyző, illetve az államigazgatási szerv vezetője a 43.§ (6) bekezdés alapján az elfogultságot az egész szerv tekintetében bejelentheti.